

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen
(MPD)

BESLUT

1 (14)

2010-02-22

Dnr: 551-1902-10

Enköpings Lantbruksservice AB
Wappa säteri 11
745 94 ENKÖPING

Omprövning av tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) till djurhållning vid Enköpings Lantbruksservice AB på fastigheten Hjulsta 3:1 i Enköpings kommun

Platsnummer 0381-90-005
Verksamhetskod 1.10

BESLUT

Tillstånd

Länsstyrelsen i Uppsala län, miljöprövningsdelegationen (MPD), meddelar Enköpings Lantbruksservice AB (org. nr. 556423-7476) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) att bedriva djurhållning avseende svinproduktion inom fastigheten Hjulsta 3:1 i Enköpings kommun. Tillståndet omfattar en djurhållning om högst 365 djurenheter.

Verksamheten klassas enligt bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med verksamhetskod 1.10, prövningsnivå B.

Tillståndet gäller tills vidare.

Villkor för verksamheten

Utöver vad som gäller för jordbruk och annan verksamhet enligt t.ex. 12 kap. MB, förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket, Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, (SJVFS 1999:119) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket samt vad som framgår enligt Jordbruksverkets allmänna råd (2005:1) om lagring och spridning av gödsel m.m. föreskriver Länsstyrelsen att följande slutliga villkor ska gälla för verksamheten.

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Enköpings Lantbruksservice AB angivit i underlaget inför omprövningen. Sådana mindre ändringar av verksamheten som avses i 5 § tredje stycket förordningen om miljöfarlig

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA **BESÖKSADRESS:** HAMNESPLANADEN 3
TELEFON: 018 - 19 50 00 **TELEFAX:** 018 - 19 52 09 **E-POST:** Uppsala@lansstyrelsen.se
POSTGIRO 6 88 03-6 **ORGANISATIONSNUMMER:** 202100-2254 (VAT SE202100225401)

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

2 (14)

2010-02-22

Dnr: 551-1902-10

verksamhet och hälsoskydd ska anmälas på det sätt som anges i 22 § samma förordning till tillsynsmyndigheten.

2. Gödseln ska, inom och utom anläggningen, hanteras på sådant sätt att läckage och spill förhindras och så att olägenheter för människors hälsa och trevnad inte uppkommer.
3. Gödselproduktionen får inte överstiga den tillgängliga spridningsarealen, egen eller genom spridningsavtal. Fält som har uppnått högsta fosforklass, P-AL klass V, ska inte räknas som tillgänglig spridningsareal.
4. Tidpunkten för spridning av stallgödsel ska väljas så att förluster av växt-näring minimeras. Vid spridning på obevuxen mark ska nedbrukning av gödseln ske så snart som möjligt och senast inom 12 timmar. Hänsyn ska tas till rådande och förväntade väderleksförhållanden så att minsta möjliga näringsförlust och olägenhet för närboende uppstår.
5. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare vattenförande dike, d.v.s. dike som vid spridningstillfället inte är torrt, än 6 meter. Längs kant mot dike ska lämnas en ständigt bevuxen skyddszon på minst 2 meter från dikets övre kant.
6. Spridning av gödsel ska grundas på aktuell markkartering samt stallgödsel-analys och anpassas till grödans behov. Markkartering med avseende på fosfor, kalium och pH ska ske minst vart tionde år. En växtnäringsbalans avseende kväve, fosfor och kalium ska upprättas minst en gång vart tredje år. Analys av flytgödselns växtnäringsinnehåll ska ske minst en gång per år. När ett fält (som helhet) har uppnått högsta fosforklass, P-AL klass V, får ingen ytterligare fosfor tillföras.
7. Journal ska föras över gödselproduktion, utförd gödsling, växtodling där det framgår tidpunkt för spridning och nedbrukning, utgödslad mängd/volym och de arealer där spridning skett samt efterföljande gröda. Journalen ska hållas tillgänglig för tillsynsmyndigheten.
8. En energikartering ska upprättas innehållande en utredning av de faktiska förhållandena vad gäller energianvändning. Den ska även innehålla förslag på energibesparingsåtgärder samt beskriva möjligheterna att använda bibränsle och biogas. Energikarteringen ska inlämnas till tillsynsmyndigheten senast den 31 mars 2012.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

3 (14)

2010-02-22

Dnr: 551-1902-10

9. Kemiska produkter och avfall ska hanteras på ett sådant sätt att det inte medför smittorisk eller olägenheter för människors hälsa eller miljön, att spill eller läckage inte kan nå avlopp och så att förorening av mark, ytvatten eller grundvatten inte kan ske.
10. Flytande kemiska produkter och farligt avfall ska lagras på tät, invallad yta under tak eller motsvarande skydd som tillsynsmyndigheten kan tillåta. Invallningen skall rymma en volym som motsvarar den största behållarens volym plus minst 10 % av summan av övriga behållares volym.
11. Buller från verksamheten ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder som riktvärde* inte överstiger
50 dB(A) dagtid vardagar (kl. 07-18),
45 dB(A) dagtid lördag, söndag och helgdag (kl. 07-18),
45 dB(A) kvällstid (kl. 18-22) och
40 dB(A) nattetid (kl. 22-07)
Om hörbara toner eller impulsljud förekommer ska de angivna värdena för ekvivalent ljudnivå sänkas med 5 dB(A)-enheter. Momentana ljud mellan kl. 22-07 får som riktvärde* inte överstiga 55 dBA vid bostäder.

* Med riktvärde avses ett värde som om det överskrids medför en skyldighet för bolaget att vidta sådana åtgärder att värdet kan hållas.

Länsstyrelsen överlåter med stöd av 19 kap. 5 § 8 jämfört med 22 kap. 25 § tredje stycket MB åt tillsynsmyndigheten att vid behov föreskriva villkor om energianvändning.

Verkställighetsförordnande

Länsstyrelsen förordnar med stöd av 22 kap. 28 § första stycket jämfört med 19 kap. 5 § första stycket 11 MB att tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

Återkallelse av tidigare beslut

Länsstyrelsen återkallar med stöd av 24 kap. 3 § första stycket 6. MB koncessionsnämndens beslut den 27 januari 1971 (dnr. BÄ 2/1971).

Särskilda upplysningar

Detta tillstånd befriar inte tillståndshavaren från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser.

Ytterligare regler om miljöhänsyn i jordbruket finns i t.ex. 12 kap MB, i förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket, i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring och i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1999:119) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket. Vidare innehåller Jordbruksverkets allmänna råd (2005:1) råd för tillämpningen av den miljöhänsyn i samband med lagring och spridning av gödsel som anges i ovan nämnda förordningar och föreskrifter. Vidare skall Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur och människor beaktas.

Enköpings Lantbruksservice AB ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka och förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön (26 kap. 19 § MB) samt i övrigt iakttas vad som sägs i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll. Varje år före utgången av den 31 mars ska miljörapporten inges till tillsynsmyndigheten (26 kap. 20 § MB). Miljörapporten ska utformas i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2006:9 om miljörapporter för tillståndspliktiga verksamheter.

Enligt 2 kap. MB gäller vissa allmänna hänsynsregler som ska iakttas. Särskilt erinras om 2 kap. 4 § vari föreskrivs om skyldigheten att undvika sådana kemiska produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga.

Ändring av verksamheten kan kräva nytt tillstånd eller anmälan i enlighet med bestämmelserna i 5 och 21 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Bedrivs miljöfarlig verksamhet av annan än den som meddelats tillståndet, skall den nye verksamhetsutövaren enligt 32 § samma förordning snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det ändrade förhållandet.

Avgift för prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet ska enligt 2 kap. 1 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt MB betalas av den som bedriver miljöfarlig verksamhet som anges med beteckningen A eller B i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Om verksamheten i sin helhet eller någon del av denna upphör ska detta i god tid före nedläggning anmälas till tillsynsmyndigheten. Tillståndshavaren ansvarar för att undersöka om mark- och vattenområden, byggnader och anläggningar är så förorenade att de kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön och i så fall även ansvara för att efterbehandling sker (10 kap. MB).

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

5 (14)

2010-02-22

Dnr: 551-1902-10

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Tidigare beslut

Koncessionsnämnden meddelade genom beslut den 27 januari 1971 (dnr. BÄ 2/1971) tillstånd enligt miljöskyddslagen (1969:387) till att uppföra svinhus och sprida flytgödsel. Tillståndet omfattade en produktion av 105 modersuggor med smågrisar, 380 sinsuggor, 2000 ungsuggor och slaktsvin samt ett 10-tal galtar. Omräknat motsvarar det ca 365 djurenheter.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen begärde den 26 april 2010 att Enköpings Lantbruksservice AB, nedan kallat Bolaget, ska inkomma med det underlag som Länsstyrelsen behöver för att ompröva verksamhetens tillstånd. Omprövningen är en följd av reglerna i IPPC-direktivet (96/61/EG). Äldre anläggningar som är prövade enligt miljöskyddslagen har inte prövats enligt alla de krav som finns i IPPC-direktivet.

Underlag inkom till Länsstyrelsen den 21 september 2010 med förtydliganden den 27 september 2010.

Ärendet kungjordes i Enköpingsposten och Uppsala Nya tidning den 2 oktober 2010. Miljö- och byggnadsnämnden i Enköpings kommun har remitterats ärendet. Yttrande inkom från Miljö- och byggnadsnämnden. Bolaget har därefter inkommit med ytterligare förtydliganden och kompletteringar av underlaget.

Bolaget har fått del av Länsstyrelsens förslag till beslut i ärendet och beretts tillfälle att komma in med erinringar eller yttrande med anledning av vad som framgår av förslaget. Bolaget har emellertid inte hörts av inom föreskriven tid.

SAMMANFATTNING AV SÖKANDENS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Nuvarande och planerad verksamhet

Bolaget bedriver en integrerad slaktsvinsproduktion, samt växtodling, sedan år 1971 på Hjulsta Säteri. Ingen utökning av verksamheten är planerad. Verksamheten bedrivs konventionellt med platser för 475 suggor (inklusive smågrisar upp till 12 veckors ålder) och betäckta gyltor, 75 rekryteringsgyltor och 1500 slaktgrisar. Sex avelsgaltar finns i anläggningen. Årligen överflyttas ca 1500-1800 tillväxtgrisar till Wappa Säteri. Anläggningen Wappa Säteri ligger en mil norr om huvudanläggningen och tillhör Bolaget.

Beskrivning av gårdens omgivningar

Anläggningen med tillhörande mark ligger i ett utpräglat jordbrukslandskap som ligger inom riksintresse för kulturmiljövård. En mindre del av arealen ligger även inom riksintresse för friluftsliv i söder. Angränsande till jordbruksmarken ligger Hjulsta ekhagars naturreservat som även är ett Natura 2000-område. Det finns inga större vattendrag (blåmarkerade) inom fastigheten. Det finns en skyddsbarriär om minst 1 km i form av skog mot Hjulstafjärden i söder mot Mälaren.

Inom 500 meter från anläggningen finns sju fastigheter för permanent boende.

Gödselhantering

Bolagets beräkning av behovet av lagringskapacitet (10 månader) för flytgödsel, enligt schablonvärden i bilaga 7 i Jordbruksverkets föreskrifter SJVFS 2004:62, ger en volym på 4 065 m³. Den faktiska flytgödselproduktionen för 10 mån visrar på större volymer, för år 2008 5 517 m³ och för år 2009 6 333 m³.

Vid Hjulsta 3:1 finns en sammanlagd lagringskapacitet för flytgödsel på 3 300 m³. Vidare finns tillgänglig lagringskapacitet på 3 180 m³ på Wappa Säteri. Totalt finns således en lagringskapacitet på 6 480 m³ och Bolaget anser att produktionen av flytgödsel aldrig överstiger den sammanlagda lagringskapaciteten.

För fastgödseln, djupströgödseln, beräknas behovet av lagringskapacitet vara 2 210 m³ men här är den verkliga produktionen mindre, ca 500 m³ för åren 2008 och 2009. Tillgänglig lagringskapacitet i halmladan är ca 2 400 m³. Fastgödseln mockas ut 2-3 gånger per år. Tidpunkterna för utmockning blir i genomsnitt en gång i februari-april. Gödseln läggs på stuka, alternativt inne i halmladan, för spridning i oktober. Nästa utmockning sker som regel under sommaren och läggs på befintlig träda för direkt nedbrukning. Om träda inte finns tillgänglig läggs gödseln i halmladan för spridning under hösten. En tredje utmockning görs i september då gödseln läggs ut direkt på åkermark och brukas ned. Kompostering i fält kan behövas i form av stuka för att lättare kunna sprida materialet. Marken vid Hjulsta är flack och det saknas större vattendrag eller diken som är fukthållande eller vattenförande under större delen av året. Jordarten är främst måttlig mullhaltig till styv lera. Bolaget bedömer således att stukalagring kan vara gynnsamt då risken för näringsläckage till omgivande vatten är liten.

Behovet av spridningsareal, beräknat utifrån grundbestämmelsen 22 kg P/ha och år, är ca 425 ha. Tillgänglig spridningsareal på Hjulsta, Wappa och arrende är ca 559 ha.

Bolaget anlitar entreprenör för lastning och spridning av stallgödseln. Fastgödseln sprids med fastgödselspridare. Flytgödseln sprids med släpslang i växande gröda. Vid spridning på obevuxen mark myllas gödseln ned inom 2-6 timmar. Ofta kör en traktor bakom spridaren för direkt nedbrukning. Spridning av flytgödsel sker huvudsakligen under hösten.

På Bolagets egna marker saknas öppna vattendrag. Inga vattentäcker finns i anslutning till spridningsarealerna. Andelen höst- och vinterbevuxen spridningsareal är 42 %

Näringsförluster till omgivning

Kväve- och fosforförluster

Utlakningen av kväve och fosfor för år 2009 uppskattas till 4 680 kg respektive 117 kg. För att minimera utlakningsförlusterna av kväve kommer företaget att;

- hålla permanent träda på 8,8 ha
- i samråd med växtodlingsrådgivare årligen uppföra en växtodlingsplan med gödslingsstrategi
- sprida flytgödsel med släpslang
- ha snabb nedbrukning, högst 6 timmar, vid spridning av stallgödsel
- utföra markkartering med ca 10 års mellanrum
- spridning strax före sådd av höstgrödor

Ammoniakförluster

Ammoniakförlusterna under år 2009 uppskattas till 7,9 ton.

För att minska risken för ammoniakförluster tas följande hänsyn;

- sprida gödseln när risken för ammoniakförluster är små, d.v.s. undvika soliga och varma dagar
- lagra gödseln under stabila svämtäcken med bottenfyllning
- kontinuerligt arbeta för att optimera utfodringen samt göra foderanalyser
- regelbunden utgödsling en gång dagligen.

Påverkan på människors hälsa

Bullerstörningar kommer främst från stallventilation, foderkvarn och transporter. Tyngre transporter sker huvudsakligen på södra vägen, direkt från väg 55 till anläggningen. Det totala antalet transportrörelser är ca 1500 per år.

Risken för luktolägenhet bedöms som liten då det är få närboende. Vid spridning av gödsel bidrar åtgärderna snabb nedbrukning och val av tidpunkt till att minska luktolägenheter.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

8 (14)

2010-02-22

Dnr: 551-1902-10

Avfall

Den dominerande avfallstypen är gödsel som nyttjas i Bolagets växtodling. Eventuellt kan viss del av flytgödseln komma att användas för biogasproduktion. Av övrigt avfall kan nämnas kadaver, förpackningsavfall, foderrester och farligt avfall. Transporter av avfall sker i egen regi eller genom godkända transportörer.

Självdöda djur förvaras i container samt på betongplatta med plåthuv och hämtas av Svensk Lantbrukstjänst.

Vattenförbrukning

Anläggningen har en egen vattentäkt och det åtgår ca 5 475- 7 300 m³ per år. Största vattenförbrukningen är för grisarnas konsumtion samt rengörning av stallarna. Grisarna har fri vattentillgång genom nipplar. För att minska vattenförbrukningen finns kalibrerade vattennipplar som minskar spillet. Blötutfodring används inte. För att inte riskera vattenbrist pumpas sjövattnet upp till slottsparken, vars magasin sedan filtrerar vattnet ned till den grävda brunnen.

Energianvändning

Elförbrukningen uppgår till ca 1 000 MWh per år, inkluderat elvärme i stallar och fastigheter. Förbrukningen av eldningsolja år 2009 uppgick till ca 64 m³, fördelat på spannmålstork 31 m³, uppvärmning av stallar 30 m³ och uppvärmning av bostäder 3 m³. Uppvärmningen av stallarna sker både med fossilt bränsle och el. Bolaget planerar att installera någon form av halm- eller flispanna.

YTTRANDEN

Miljö- och byggnadsnämnden i Enköpings kommun har i sitt yttrande önskat ytterligare förtydliganden av det underlag som kungjorts samt kommenterat att man har kännedom om att Bolaget förvarar sina växtskyddspreparat och kemikalier på betonggolv utan avlopp och vidare att man anser att tillräckliga lagringsutrymmen finns för stallgödsel.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING

Det tidigare tillståndet (den 27 januari 1971, dnr. BÄ 2/1971) enligt miljöskyddslagen (1969:387) omfattade inte Bolagets anläggning på Wappa Säteri. Djurhållningsverksamheten vid Wappa Säteri ingår således inte i denna omprövning utan är en fristående C- verksamhet.

Enligt den i ärendet tillämpliga bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd klassas djurhållningsverksamheten med **verksamhetskod 1.10**, anläggning med så många platser för slaktsvin eller suggor att platserna tillsammans motsvarar mer än 200 djurenheter (prövningsnivå B). Vidare omfattas verksamheten av IPPC-direktivet (Rådets direktiv 96/61/EG).

Miljö kvalitetsnormer

Enligt 5 kap. 3 § MB ska myndigheter och kommuner ansvara för att miljö kvalitetsnormer följs. Regeringen har i luftkvalitetsförordningen (2010:477) fastställt sådana miljö kvalitetsnormer för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar och ozon. Regeringen har också utfärdat en förordning (2001:554) om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. Vidare har Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt, med stöd av förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön, beslutat om miljö kvalitetsnormer för ytvatten- och grundvattenförekomster. Länsstyrelsen finner att verksamheten inte kommer att medföra att någon miljö kvalitetsnorm enligt ovan nämnda förordningar kommer att överskridas.

Miljö balkens mål

Enligt 1 kap. 1 § MB syftar bestämmelserna i balken till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.

Av de nationella och regionala miljö målen kommer verksamheten främst att påverka miljö målet "Ingen övergödning". Förutsatt att verksamheten vidtar skyddsåtgärder anser Länsstyrelsen att verksamheten inte motverkar miljö balkens mål.

De allmänna hänsynsreglerna

Enligt 2 kap. 2 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (det s.k. kunskapskravet).

Enligt 2 kap. 3 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

10 (14)

2010-02-22

Dnr: 551-1902-10

eller miljön (den s.k. försiktighetsprincipen). I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 2 kap. 4 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter eller organismer som kan antas vara mindre farliga (den s.k. produktvalsprincipen). Motsvarande krav gäller i fråga om varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt eller bioteknisk organism.

Enligt 2 kap. 5 § MB ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning (de s.k. hushållnings- och kretsloppsprinciperna). I första hand ska förnybara energikällor användas vilket inte är fallet idag. Länsstyrelsen anser att Bolaget snarast möjligt bör finna alternativa energiformer att ersätta fossilt bränsle och förutsätter att bolaget fortlöpande arbetar med energieffektivisering.

Verksamhetsutövaren får anses ha tillräckliga kunskaper för att driva verksamheten i överensstämmelse med hänsynsreglerna i 2 kap. MB. I underlaget har Bolaget redovisat vilka störningar för människors hälsa och miljön som verksamheten kan innebära och angivit åtgärder för att minska dessa.

Länsstyrelsen anser att villkor ska föreskrivas avseende hantering av gödsel, kemikalier, energi, avfall och buller. Avgörande är tolkningen av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Vid denna bedömning ska särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. En förordning eller föreskrift hindrar inte tillståndsmyndigheten att i enskilda fall skärpa eller förtydliga krav. Praxis vid prövning av miljöfarlig verksamhet är att generella villkor meddelas t.ex. beträffande lagring av kemikalier och buller.

Länsstyrelsen har vid handläggning av detta ärende beaktat risk för haverier, förorenad mark och nedläggning av verksamheten men inte bedömt det motiverat med särskilda villkor i dessa frågor. Risken för förorenad mark är liten. Verksamhetsutövaren bör dock meddela tillsynsmyndigheten när djurhållningen upphör på fastigheten.

Allmänna villkoret (villkor nr 1)

Villkoret innebär att tillståndshavaren är skyldig att följa vad som uppgivits i ansökan och vad man i övrigt har åtagit sig i ärendet om inget annat sägs i detta beslut. Villkorsformuleringen följer gällande praxis och innebär att innehållet i ansökan och övriga åtaganden i ärendet får samma juridiska status som övriga villkor i detta beslut. Mindre ändringar av verksamheten ska anmälas till tillsynsmyndigheten på det sätt som anges i 22 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Gödselhantering (villkor 2-7)

Gödselhantering kan ge upphov till olägenhet för människors hälsa och miljön, bl.a. i form av lukt, flugor, förorening av yt- och grundvatten m.m. Bolaget ska så långt som möjligt verka för att olägenheter för människors hälsa och miljön inte uppstår.

Verksamheten ligger i nitratkänsligt område enligt förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket. Åtgärder som syftar till att minska förluster av kväve men även fosfor är angelägna både ur miljö- och hushållningssynpunkt. Bolaget ska enligt ovanstående förordning ha utrymme för lagring av stallgödsel, flyt- och fastgödsel, som minst motsvarar en gödselproduktion på tio månader. Länsstyrelsen anser att Bolaget har visat att man har tillräcklig lagringskapacitet. Av underlaget framgår dock att det teoretiska behovet av lagringskapacitet för flytgödsel är hela 35 % mindre än den faktiska produktionen. Detta tyder på att det finns utrymme att tillämpa en mer vattensnål teknik.

För marker som tillhör känsliga områden gäller att stallgödsel inte får tillföras i större mängd än vad som motsvarar 22 kg totalfosfor och 170 kg totalkväve per hektar spridningsareal och år. Länsstyrelsen bedömer att det är fosforinnehållet i gödseln som är styrande för behovet av spridningsareal. Bolaget har redovisat en tillgänglig spridningsareal, arrenderad och egen mark, på 559 ha och beräknat att det finns ett överskott på 133,5 ha gentemot behovet. Av markkarteringen framgår dock att flera av skiften har en mycket hög fosforklass, några ligger i P-AL klass V. Det framgår inte av underlaget hur många hektar av marken som har uppnått P-AL klass V. Att sprida gödsel på dessa marker får anses som en överdosering av fosfor med ökad risk för näringsläckage. På dessa fält är det inte heller ekonomiskt försvarbart att sprida fosfor. Länsstyrelsen anser det därför rimligt att endast marker som är lämpliga för gödning med fosfor ska anses som tillgänglig spridningsareal. Dit hör inte fält med P-AL klass V. Över tiden sker förändringar av ett fälts fosforstatus. Länsstyrelsen förordar därför ett funktionsvillkor att gödselproduktionen inte får överstiga tillgänglig spridningsareal. Fält som har uppnått högsta fosforklass, P-AL klass V, ska inte räknas som tillgänglig spridningsareal.

Kväveförluster, i form av ammoniak, sker under stallgödselets hela hanteringskedja, fodring, hantering i stallar, under lagring och vid spridning. Åtgärder vid spridning av stallgödsel är särskilt viktiga eftersom de utgör en stor del av den totala ammoniakförlusten från stallgödsel och för att spridningen är det sista steget i kedjan. Vidtas inte åtgärder där är det risk för att man förlorar en stor del av effekten av åtgärder man gjort i tidigare led. Ammoniakavgången är hög omedelbart efter spridning vilket motiverar att gödseln brukas ned så snart som möjligt. På obevuxen mark bör nedbrukning/nedmyllning ske omgående efter spridningstillfället, dock senast inom 12 timmar. Vid spridning i växande vall bör spridning med myllningsaggregat övervägas. De förskrivna villkoren för att minimera kväveförluster är i samstämmighet med Bolagets åtaganden.

Rätt dosering av gödseln är nödvändig för god hushållning. För detta behövs en kännedom om markens och gödselns näringsinnehåll samt grödans behov av näringsämnen. Bolaget har åtagit sig att analysera flytgödselets växtnäringsinnehåll, utföra markkarteringar och upprätta växtnäringsbalanser. Över detta ska journal föras. Av denna ska även framgå gödselproduktion, mängd/volym, tidpunkt för spridning och nedbrukning och de arealer där spridning skett samt efterföljande gröda och växtodling. Journalen ska hållas tillgänglig för tillsynsmyndigheten.

En annan mycket viktig faktor för att minimera förluster av näringsämnen är tidpunkten för spridning, såväl tid på året som aktuella väderleksförhållanden. Av Bolagets underlag framgår att mer än hälften av stallgödselets sprids under hösten, varav en del till vårsäd och under sen höst. Länsstyrelsen gör en preliminär bedömning att Bolagets gödslingsplan och stukalagring inte är förenlig med gällande föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62). Av föreskrifterna framgår bl.a. att spridning av stallgödsel och andra organiska gödselmedel under tiden den 31 augusti – den 31 oktober bara är tillåten i växande gröda eller inför höstsådd. Spridning i fånggröda är inte tillåten. Dock får fasta gödselslag spridas både i växande gröda som inte är fånggröda och på obevuxen mark under tiden den 1 oktober – 31 oktober. Då Bolaget måste följa dessa föreskrifter finner Länsstyrelsen inget skäl att dubbelreglera frågan genom villkor. Ifall föreskrifterna inte efterlevs kan tillsynsmyndigheten ställa krav på rättelse.

Energi (villkor 8)

Enligt 2 kap. 5 § MB ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning. För att kunna spara energi är en god kännedom om energianvändningen nödvändig. I den mån det är möjligt bör i första hand förnyelsebara

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

13 (14)

2010-02-22

Dnr: 551-1902-10

energikällor användas. Vad gäller gödselhanteringen bör möjligheten att ur gödseln utvinna energi i form av biogas beaktas. Förutom att stora mängder energi kan utvinnas bidrar också rötningen av gödseln till att en bättre produkt erhålls för spridning som växtnäringssämne, bl.a. genom att lukttörningar vid spridning minskar och att växttillgängligheten av kväve ökar. Länsstyrelsen konstaterar att verksamheten förbrukar stora mängder energi, såväl el som olja. Det bör finnas en stor potential till energibesparing samt möjligheter att nyttja förnyelsebara energikällor. Möjligheten att, vid behov, fastställa slutliga villkor om energianvändning och val av energikälla överläts åt tillsynsmyndigheten.

Kemikalier och avfall (villkor 9-10)

Kemiska produkter, t.ex. bekämpningsmedel, drivmedel och eldningsolja samt avfall och farligt avfall ska förvaras och hanteras så att omgivningen skyddas mot föroreningar eller smitta. Avfall och restprodukter ska om möjligt nyttiggöras.

Buller (villkor 11)

Riktvärdet för externt industribuller vid nyetablering, i enlighet med Naturvårdsverkets allmänna råd 1978:5, är vedertagen praxis.

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning

Om föreskrivna villkor iakttas anser Länsstyrelsen att verksamheten är förenlig med miljöbalkens allmänna mål och hänsynsregler. Tillstånd ska därför lämnas till verksamheten.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Miljödomstolen, Nacka tingsrätt, se bilaga 1.

Beslut om kungörelsedelgivning

Se bilaga 2.

Beslut i ärendet har fattats av Miljöprövningsdelegationen. I beslutet har deltagit länsassessor Roger Gustafsson, ordförande, och miljöskyddshandläggare Ing-Marie Askaner, miljöskakkunnig. Ärendet har föredragits av miljöskyddshandläggare Tomas Waara, miljöskydds-enheten.

Roger Gustafsson

Ing-Marie Askaner

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

14 (14)

2010-02-22

Dnr: 551-1902-10

BILAGA

1. Hur man överklagar
2. Beslut om kungörelsedelgivning

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Miljö- och byggnadsnämnden i Enköpings kommun, 745 80 Enköping

Kommunstyrelsen i Enköpings kommun, 745 80 Enköping